

Rok 1905.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część X. — Wydana i rozesłana 24. lutego 1905.

Treść: .N° 24. Rozporządzenie, tyczące się wyrobu i użycia acetylenu, tudzież obrotu karbidem wapniowym (calciumkarbid).

24.

Rozporządzenie Ministerstw spraw wewnętrznych, handlu, kolej żelaznych i rolnictwa z dnia 17. lutego 1905,

tyczące się wyrobu i użycia acetylenu, tudzież obrotu karbidem wapniowym (calciumkarbid).

Na mocy ustawy przemysłowej, ogólnej ustawy górniczej, sanitarnej ustawy państowej z dnia 30. kwietnia 1870, Dz. u. p. Nr. 68, i ustawy z dnia 27. maja 1885, Dz. u. p. Nr. 134, zawierających zarządzenia przeciw używaniu środków wybuchowych w sposób dla ogółu niebezpieczny, wydaje się ze względów publicznych tu w rachubę wchłodzących, następujące zarządzenia co do wyrobu i użycia acetylenu, tudzież obrotu karbidem wapniowym z zastrzeżeniem — w miarę dalszych doświadczeń — koniecznych uzupełnień i zmian:

A. O karbidzie wapniowym.

§ 1.

Zbiorniki na wapienie.

Karbid wapniowy wolno wprowadzać w obrót lub przechowywać tylko w szczelnie zamkniętych, wody nie przepuszczających zbiornikach.

Zbiorników tych nie wolno wyrabiać z miedzi lub innych kruszczów, które z acetylenem dają połączenia wybuchowe, następnie muszą być zbiorniki te, jeżeli więcej jak 10 kilogramów karbidu wapniowego zawierają, opatrzone napisem o głoskach

w oczy wpadających: „Karbid wapniowy! Trzymać zawsze w szczelnem zamknięciu i zdala od wilgoci!”

Załutowane zbiorniki z karbidem otwierać wolno tylko w drodze mechanicznej, bez używania przyrządów do rozlutowywania.

Jeżeli nie cała ilość w zbiorniku zawarta ma być naraz użыта, dobywać należy z niego karbid wapniowy, tylko w miarę każdorazowej potrzeby i zbiornik znowu zamknąć lub przykryć.

Zbiorniki z karbidem należy trzymać na składowiskach, by się do nich woda dostać nie mogła.

§ 2.

Przechowywanie w budynkach mieszkalnych.

W ilości do 300 kilogramów wolno trzymać karbid wapniowy w budynkach mieszkalnych, jednakże tylko w zbiornikach, zawierających najwięcej po 110 kilogramów (dozwolone przekroczenia normalnego opakowania 100 kilogramów).

Lokale na przechowywanie karbidu wapniowego muszą być jak najlepiej zabezpieczone od dostępu wilgoci. Piwnice są wykluczone.

§ 3.

Przechowywanie w lokalach w których są przyrządy.

W lokalach, w których są ustawione przyrządy do wyrobu gazu acetylenowego, nie ma być z reguły więcej na składowisku, nad pięciokrotne dziennie zapotrzebowanie karbidu wapniowego, aż do ilości 300 kilogramów w zbiornikach o zawartości co najwięcej 110 kilogramów.

Przechowywanie karbido wapienia w wyżej oznaczonych lokalach w ilości, pięciokrotne zapotrzebowanie dzienne przekraczającej, jest tylko wtedy dopuszczalne, jeżeli karbid wapienia w nie więcej jak dwóch zbiornikach się trzyma. Tych zbiorników równocześnie otwierać nie wolno i nie mogą one mieć większej zawartości, jak po 110 kilogramów.

§ 4.

Składy karbido.

Jeżeli karbid wapiowy ma zostawać na składzie w ilościach większych niż 300 kilogramów do najwięcej 1000 kilogramów, trzeba go umieszczać — wyjawszy przypadek z § 6 — tylko w umyślnych, odosobnionych lokalach, które muszą być od mieszkalnych albo do trwałego pobytu ludziom służących ubikacyi całkiem murami oddzielone. Do tych składów nie ma mieć dostępu wilgoć ani woda, muszą być jasne i nie mają zawierać żadnego rodzaju palenisk i dymników. Sztucznie oświetlać można tylko zewnętrz przez szczerelnie zamkniętą taflę szklaną (okno). Składy karbido muszą mieć należytą wentylację; otwory wentylacyjne nie mogą być opatrzone żadnymi przyrządami do zamknięcia i mają być tak urządzone, żeby deszcz i śnieg nie mogły się niemi dostać a ewentualnie powstający gaz acetylenowy mógł uchodzić bez niebezpieczeństwstwa, nawet z najwyższych miejsc lokal. Drzwi składów karbido wapiowego powinny się otwierać na zewnątrz. Ubikacyi piwnicze są od użycia na skład karbido wykluczone. Zbiorniki na karbid należy tak ustawać, ażeby się same nie mogły stoczyć.

Wchodzenie do składów karbido ze światłem, jakoteż palenie tytoniu i wszelka manipulacja z przedmiotami palnymi jest w nich zakazana. Na drzwiach wejściowych należy umieścić następujący wyraźnie widzialny napis: „Skład karbido! Wchodzenie ze światłem, jakoteż wszelka manipulacja z przedmiotami palnymi i palenie tytoniu wzbronione!”

W składach karbido oprócz chemikaliów służących do oczyszczania gazu acetylenowego można przechowywać tylko takie przedmioty, które nie są zapalne.

§ 5.

Magazyny karbido.

Karbido wapiowy w ilości ponad 1000 kilogramów należy — wyjawszy przypadek § 6 — umieszczać w osobnych magazynach; te, jeżeli nie są przynajmniej o 10 metrów oddalone od mieszkalnych lub do stałego pobytu ludziom służących budynków, jakoteż od granic sąsiedzkich, muszą być oddzielone od nich murami ogniwymi a z zewnątrz od ognia zabezpieczone.

Magazyny muszą być pokryte lekkim dachem z nieprzepuszczającej wody dachówką, jakoteż mieć nieprzepuszczającą wody, odpływ jej umożliwiającą, pochyloną podłogę, której powierzchnia o 20 centymetrów wyżej ma leżeć, jak powierzchnia graniczącego terenu. W obrębach powodziowych takich magazynów stawiać nie wolno.

Go się tyczy miejsc skłodu w takich magazynach, obowiązują zresztą postanowienia, zawarte w § 4 tego rozporządzenia.

§ 6.

Skład karbido pod gołem niebem.

Karbido wapiowy składać można pod gołem niebem, jeżeli plac na skład służący płotem, kratą z drutu lub w inny jakiś sposób odpowiednio jest ogrodzony i przynajmniej o 10 metrów oddalony od budynków i granic sąsiedzkich; w tym przedziiale nie wolno składać żadnych palnych przedmiotów.

Karbido wapiowy w zbiornikach zamkniętych, nie przepuszczających wody, należy ustawać na pochyłem, przepuszczającym wodę lub umożliwiającym odpływ wody podniesieniu, które dolną krawędzią od ziemi przynajmniej 20 centymetrów jest oddalone i tak urządzone, że do zbiorników karbido woda ani z dołu ani z góry dostać się nie może.

Zbiorniki wapienia należy dachem ochronnym lub innem stosownem okryciem przed wilgotią zabezpieczyć i na odpowiednie podstawki ustawić tak, by nie leżały bezpośrednio na podniesieniu i na stoczenie się nie były narażone.

Przystęp do placu skłodu jest dla nieupoważnionych niedozwolony. Wchodzenie na plac ze światłem, jakoteż palenie tytoniu i wszelka manipulacja z przedmiotami zapalnymi na nim jest zakazana. Przy wejściach należy umieścić tablice z ostrzeżeniem o następującym, wyraźnie czytelnym napisie: „Skład karbido! Uważać, by wszysko sucho było! Obcym wstęp wzbroniony. Wszelka manipulacja ze światłem i przedmiotami zapalnymi, tudzież palenie tytoniu jak najsuwiej wzbronione!”

§ 7.

Rozdrabnianie.

Rozdrabniając karbid wapiowy starać się należy jak najsielniej, żeby przytem nie powstawał pył; przy większych robotach tego rodzaju robotnicy przy tem zajęci powinni być opatrzeni w respiratory i okulary ochronne.

§ 8.

Zakłady przemysłowe.

Jakie zarządzenia mają być wydane względem do wyrobu karbido wapiowego w przemysłowych

zakładań wytwórczych, jakież względem handlu nim, pozostawia się każdorazowemu rozstrzygnięciu co do przemysłowo-policyjnej dopuszczalności zakładu.

B. O acetylenie.

I. Postanowienia ogólne.

§ 9.

Acetylen ciekły.

Do acetylenu ciekłego stosują się postanowienia ustawy z dnia 27. maja 1885, Dz. u. p. Nr. 134, zawierającej zarządzenia przeciwko używaniu środków wybuchowych w sposób niebezpieczny dla ogólni i obchodzeniu się z nimi w takiż niebezpieczny sposób, tudzież dodatkowe rozporządzenia do tej ustawy.

Wyrób i używanie acetylenu ciekłego jest na teraz niedozwolone.

§ 10.

Acetylen zgęszczony.

Gaz acetylenowy zgęszczony pod bezwzględnym ciśnieniem, wynoszącym więcej niż 2 atmosfery (2 kg na cm^2), można wyrabiać i puszczać w obrót w stanie czystym i w mieszaninach z innymi gazami i parami, tudzież w roczynach, tylko za szczególnym zezwoleniem politycznej władzy krajowej.

Celem uzyskania takiego zezwolenia należy przedłożyć politycznej władzy krajowej dokładny opis zamierzonego postępowania (w trzech egzemplarzach), który zawierać ma w szczególności daty o wysokości stosować się mającego ciśnienia, o ewentualnym stosunku mieszaniny, o rodzaju robót, przechowywania, jakież o rodzaju zamierzonego użycia zgęszczonego gazu acetylenowego, względnie jego mieszanii i roczynach. Opis ten musi być taki, by umożliwił stanowczy sąd, czy przyrządy i przybory przy postępowaniu użyte, należycie zabezpieczone są od niebezpieczeństwa wybuchu.

§ 11.

Mieszaniny z powietrzem.

Przechowywanie i gromadzenie mieszanin gazu acetylenowego z powietrzem atmosferycznym lub z innymi, wolny tlen zawierającymi lub wydzielającymi gazami, jest wzbronione.

§ 12.

Zakłady wyrobu i użycia gazu acetylenowego.

Zakłady przemysłowe zarobkowego wyrobu i użycia gazu acetylenowego podlegają postanowieniom ustawy przemysłowej.

Zakłady niezarobkowego wyrobu gazu acetylenowego potrzebują, o ile produkcja gazu na godzinę przy pełnym ruchu więcej jak 300 litrów wynosi, zezwolenia politycznej władzy pierwszej instancji. Celem uzyskania tego zezwolenia należy przedłożyć rzeczonej władzy jeszcze przed rozpoczęciem przygotowań potrzebne plany i opisy zakładu z podaniem wymaganych dat o systemie przyrządów, które mają być użyte.

Zezwolenia na urządzenie zakładu można po zasięgnięciu opinii gminy już na podstawie takiego podania udzielić, chyba że szczególnie publiczne względy wymagają wyjątkowo przedsięwzięcia komisjnej pertraktacji.

Gdy zakład urządżony został, należy o tem władzy politycznej donieść.

Przy zakładach obliczonych na większe spożycie gazu niż 1500 litrów na godzinę, musi się władza na miejscu przekonać o prawidłowem urządzeniu zakładu. To samo obowiązuje zakłady z mniejszym spożyciem gazu, jeżeli szczególnie okoliczności wymagają takiego skontrolowania zakładu.

Żaden zakład dla większego spożycowania jak 300 litrów na godzinę nie może być w ruch puszczały, zanim władza orzekła, że przeszkody żadnej nie ma.

Do urządzenia i puszczenia w ruch zakładów ze spożyciem gazu aż do 300 litrów na godzinę, wystarczy przed rozpoczęciem robót instalacyjnych wniesienie do politycznej władzy pierwszej instancji pisemnego oznajmienia, które zawierać ma potrzebne daty o systemie przygotowanego przyrządu, tudzież opis zakładu (zwłaszcza lokalu przyrządu). Władza ma prawo w razie potrzeby zażądać także przedłożenia planów. Zresztą zastrzega się władz prawo, przekonywania się na miejscu o przestrzegananiu istniejących przepisów, usunięcia znalezionych nieprawidłowości a nawet, jeżeli tego względę na dobro publiczne wymagają, wstrzymania ruchu.

Gminie należy dać sposobność brania udziału w czynnościach komisjnych.

Przy przedsiębraniu istotnych zmian w ustroju zakładu mają powyższe postanowienia analogiczne zastosowanie.

§ 13.

Umieszczenie karbido przy wyrobie gazu acetylenowego.

W przypadkach § 12. starać się należy o wykonanie przepisów tyczących się umieszczenia karbido wapniowego.

§ 14.

Zaprowadzenie przewodów gazu acetylenowego i przyrządów do oświetlania.
Wymagana koncesja.

Stosownie do § 15., punkt 17., ustawy przemysłowej, potrzebna jest koncesja do przemysłowego ustawiania stałych przyrządów, względnie do zaprowadzania i naprawy przewodów gazu acetylenowego i przyrządów do oświetlania.

Ubiegający się o taką koncesję mają oprócz dopełnienia ogólnych warunków § 23 ustawy przemysłowej, udowodnić swoje szczególne uzdolnienie, aż do dalszego zarządzenia według postanowień punktu 8. rozporządzenia ministeryjnego z dnia 17. września 1883, Dz. u. p. Nr. 151 i rozporządzeń ministeryjnych z dnia 20. grudnia 1893, Dz. u. p. Nr. 184, jakież z dnia 18. października 1899, Dz. u. p. Nr. 203.

Instalatorowie koncesjonowani do zaprowadzania przewodów gazu acetylenowego i do ustawiania stałych przyrządów dla wyrobu gazu, obowiązani są utrzymywać chronologiczny, dla władzy politycznej pierwszej instancji w każdym czasie dostępny rejestr objętych do wykonania robót około gazu acetylenowego a to oddzielnie od rejestrów robót około gazu oświetlającego, o ileby byli obowiązani równocześnie według § 2 rozporządzenia ministeryjnego z dnia 9. maja 1875, Dz. u. p. Nr. 76, taki rejestr prowadzić.

Stale przyrządy ustawiać, jakież istotne zmiany w zakładach gazu acetylenowego przedsiębrać mogą tylko koncesjonowani do tego instalatorowie gazowi.

II. Postanowienia szczegółowe.

a) Co do przyrządów do wyrobu gazu acetylenowego.

§ 15.

Badanie przyrządów.

Z przyrządów dla zakładów gazu acetylenowego wszelkiego rodzaju wolno używać do wytwarzania gazu tylko takich, których system polityczna władza krajowa na osobną prośbę uzna na podstawie orzeczenia rzeczników za dopuszczalny.

Do takiego oświadczenia jest z reguły powołana ta władza krajowa polityczna, w której obsza-

rze administracyjnym znajduje się siedziba firmy zamierzającej wprowadzać w obrót lub też — jeżeli to firma zagraniczna — jej skład. Oświadczenie to uzyskać jednak może firma lub strona zamierzająca ustać aparat, którego system nie jest jeszcze aprobowany, także u tej władzy krajowej, w której obszarze administracyjnym ma być przyrząd ustanowiony.

Jeżeli do wydania orzeczenia rzeczników o systemie przyrządu potrzebne jest wypróbowanie przyrządu, natęczas strona proszająca ma ponosić koszty dostawy i przysposobienia tego; tak samo należy do strony dostarczenie potrzebnego do wypróbowania przyrządu karbido wapniowego jak i ewentualnie potrzebnego personalu pomocniczego.

Oświadczenie dopuszczalności, wydane przez jedną władzę krajową ma znaczenie dla wszystkich w Radzie państwa reprezentowanych królestw i krajów.

§ 16.

Dodatek informacyjny do przyrządu.

Do każdego przyrządu musi być dodany dokładny opis jego konstrukcji z wyraźnym szkicem szematycznym przyrządu, jakież krótkie przedstawienie obchodzenia się z nim i obsługi.

Opis ten, który w odpowiedniej formie, na wąpadającym w oczy miejscu, za szkłem, w lokalu przyrządów ma być umieszczony, ma zawierać według § 15. tego rozporządzenia aprobatę dotyczącą systemu ze strony władzy aprobującej daty rezolucji, jakież pouczenie o obchodzeniu się z karbiderem wapniowym i gazem acetylenowym i o ich własnościach; w tem pouczeniu podać także należy, w jakim odstępie czasu lub po jakim spotrzeczeniu karbido czy też gazu przy pewnej wielkości przyrządu do czyszczenia ma się zmieniać masę oczyszczającą. W końcu w tem pouczeniu podać należy te prawidła postępowania, które są wskazane w celu odwrócenia niebezpieczeństw w czasie ruchu zakładu gazu acetylenowego powstającego i ich następstw. Opis (pouczenie) podlega cenzurze politycznej władzy krajowej, musi zatem być dołączony do podania wnoszonego po myśli § 15. tego rozporządzenia, o dopuszczenie systemu przyrządowego i to w trzech egzemplarzach.

§ 17.

Systemy przyrządów o rozmaitej wydajności.

W razie zamierzonego wykończenia systemu przyrządu o rozmaitej wydajności, należy przy wniesieniu prośby o uznanie dopuszczalności (§ 15) podać wymiary głównych części składowych a przed wszystkiem także przeznaczoną do użycia zawar-

tość zbiornika gazu poszczególnych obiektów budowlanych i uwzględnić je w opisie systemu przyrządu (§ 16).

§ 18.

Oznaczenie przyrządów.

Na każdym przyrządzie ma być na łatwo dostępnym miejscu przymocowany sztyld z podaniem nazwiska, względnie firmy wykonawcy, roku wykonania, przeznaczonej do użycia zawartości zbiornika gazu (w litrach) i największej dopuszczalnej wydajności przyrządu (oddawanej na godzinę ilości gazu w litrach).

§ 19.

Wydajność przyrządów.

Główne części składowe każdego przyrządu muszą pozostać w należytym stosunku do oznajmionej w myśl § 18. wydajności przyrządu; szczególnie zawartość użytego zbiornika gazu musi przynajmniej 75 procent objętości na godzinę oddawanego gazu wynosić. Przekroczenie oznajmionej wydajności jest w czasie ruchu niedopuszczalne.

§ 20.

Przyrządy, przy których dzwon gazowy musi się zdejmować.

Przyrządy, przy których w celu zasilenia karbidem wapniowym i wodą lub też w celu usunięcia pozostałości musi się dzwon gazowy zdejmować albo zbiornik gazowy otwierać, są dopuszczalne tylko dla spotrzebowania gazu aż do 50 litrów na godzinę i napełnienia wapieniem w ilości do 1 kilograma.

§ 21.

Wyparcie powietrza z przyrządów.

Przyrządy dla spotrzebowania gazu ilości większej niż 50 litrów na godzinę muszą być tak urządzone, by można było przed puszczeniem w ruch powietrze wyprzeć i umożliwić bez niebezpieczeństwa, gdy gaz powstawać zacznie, uchodzić wyłaniającej się mieszanki gazu z powietrzem (tak zwanego „fałszywego powietrza”).

§ 22.

Otwieranie przyrządów.

Przy przyrządach, które są przysposobione do spotrzebowania gazu większej ilości niż 1500 litrów na godzinę, muszą być w celu zasilenia karbidem wapniowym lub wodą, jak i dla usunięcia pozostałości, te części przyrządu, które się otwiera, tak urządzone, by przed otwarciem mógł ewentual-

nie w tych częściach zawarty gaz acetylenowy bez niebezpieczeństwa ujście.

Takie szczególne urządzenia nie są jednak wymagane przy przewodach rurowych, kurkach i podobnych częściach przyrządu, które tylko nieznaczne ilości gazu acetylenowego zawierają.

§ 23.

Przyrządy, działające automatycznie.

Przy automatycznie działających przyrządach, gdzie generatory są wbudowane w zbiornik gazu, nie może wydzielana na godzinę ilość gazu przekraczać 300 litrów.

§ 24.

Przyrządy, w których woda dochodzi i przyrządy, w których karbid wapniowy zanurzany jest w wodzie.

Przy przyrządach, w których gaz się wytwarza przez dopływ wody do karbielu wapniowego lub przez peryodyczne stykanie się tych obydwóch czynników, należy starać się, by późniejsze tworzenie się gazu nie wywołało szkodliwych następstw.

§ 25.

Przyrządy, w których karbid wapniowy kawałkami spada w wodę.

Przyrządy, w których karbid wapniowy kawałkami spada w wodę, muszą mieć do użytku zawartość zbiornika gazu (§ 18 i 19) o takiej przynajmniej objętości, by cała z jednego kawałka karbielu wytworzona ilość gazu mogła się zmieścić w zbiorniku gazu, bez przekroczenia dopuszczalnego ciśnienia.

§ 26.

Ciśnienie gazu.

Wszystkie przyrządy służące do wytwarzania gazu acetylenowego muszą być tak urządzone, by ciśnienie gazu w żadnej ich części nie przekraczało bezwzględnego ciśnienia o 1·1 atmosfery.

§ 27.

Temperatura.

Temperatura, która powstaje wskutek rozkładu karbielu wapniowego w wodzie, nie śmie wynosić w przestrzeni gazowej generatora, w żadnej chwili procesu tworzenia się gazu więcej, jak 80° stadielnego termometru.

§ 28.

Materiał.

Przyrządy służące do wytwarzania gazu acetylenowego mają być wykonane wraz z calem urządzeniem.

dzeniem fachowo, z materiału odpornego pod względem zmian formy i przerdzewienia. Do tych części, które się stykają z karbiderem wapniowym lub gazem acetylenowym, nie wolno używać kruszczów, które z acetylenem, zwłaszcza jak miedź, łączą się w związki wybuchowe. Aliaż miedzi (mosiądz, bronz itp.) dozwolone są tylko do kurków, wentylów, ześrubowań i podobnych części składowych i muszą być wciąż czysto trzymane.

Wszystkie części przyrządu, które są wystawione na zewnętrzne i wewnętrzne ciśnienie gazu acetylenowego i nie z jednego są wykonane, muszą być fachowo nitowane lub szwajcowsiane. Podwójne falowanie jest dopuszczalne tylko przy przyrządach o spotrzебowaniu gazu do 100 litrów na godzinę. Lutu używać można tylko do uszczelnienia.

Użycie węzłów gumowych jako przewodów, które gaz acetylenowy przeprowadzają pod ciśnieniem, dozwolone jest, wyjątki przypadki w § 44 przewidziane tylko przejściowo.

§ 29.

Wentyle bezpieczeństwa, rury bezpieczeństwa.

Każdy przyrząd musi być opatrzony wentylem lub rurą bezpieczeństwa, o takiem przecięciu poprzecznym, by gaz bez niedopuszczalnego przekroczenia ciśnienia mógł uchodzić.

Rura odprowadzająca powinna wychodzić na wolne powietrze, o ile możliwości ponad dach i być odpowiednio zabezpieczona od deszczu i śniegu; pod żadnym warunkiem nie może być umieszczona w pobliżu okien lub w ten sposób, by uchodzący gaz mógł się dostać do sąsiednich, zamkniętych lokali, lub by ktoś niepowołany mógł go zapalić. Sąsiedzta kominów o ile możliwości należy unikać; jeżeli zaś kominy znajdują się w mniejszej odległości od rury odprowadzającej jak 5 metrów, wtedy musi ona co najmniej o 1 metr przewyższać otwory kominowe. Odprowadzanie gazu do dymników jest niedozwolone.

§ 30.

Przyrząd do czyszczenia.

W celu oswobожdzenia gazu acetylenowego od domieszanych zanieczyszczeń (amoniaku, siarkowodoru, fosforowodoru itp.) powinien być każdy przyrząd opatrzony należycie funkcjonującym przyrządem odpowiednich rozmiarów do czyszczenia, w razie potrzeby także opłóczką lub przyrządem do suszenia.

Przyrząd do czyszczenia powinien być zamknięty od strony zbiornika gazu i generatora, jako też przewodu gazowego.

Przy sposobności wydawania — przepisanej § 15 tego rozporządzenia — opinii rzeczników

ców o systemie przyrządu, należy stwierdzić, czy czyszczenie odbywa się prawidłowo i czy zawarte w pouczaniu daty o zmienianiu masy do czyszczenia na podstawie doświadczenia przy normalnym ruchu dają gwarancję także trwałego, dostatecznego czyszczenia.

Pod względem wykonania przyrządów do czyszczenia, tudzież ewentualnych, osobnych przyrządów do płukania i suszenia obowiązuje postanowienie § 28. tego rozporządzenia; nadto mają być materiały do tego użyte dostatecznie odporne na szkodliwe działanie mas użytych do czyszczenia lub suszenia.

§ 31.

Manometr.

Manometrów ręciowych przy przyrządach, służących do wyrobu gazu acetylenowego, używać nie wolno.

Manometry ciecz zawierające, mają być w razie ich użycia, zamknięte i co najmniej dwa razy tak długie, jak tego normalne ciśnienie gazu wymaga.

W czasie regularnego ruchu przy przyrządach automatycznie działających, ma być kurek manometrowy do zamknięcia zamknięty.

§ 32.

Zabiegi przeciw zamarzaniu.

Niebezpieczeństwu zamarzania należy przy wszystkich przyrządach wyrobu gazu acetylenowego w stosowny sposób zapobiegać.

Gdzie temu już w inny jakiś sposób nie zapobieżono, należy używać jako cieczy zubojętniającej takich płynów lub roczynów, które mają dostatecznie niski punkt marznienia i szkodliwie nie działają na stykający się z nimi gaz acetylenowy lub na ściany naczynia. To samo obowiązuje przy użyciu cieczy lub roczynów do użytych ewentualnie manometrów.

§ 33.

Urządzenia sygnałowe.

Urządzenia sygnałowe oznajmujące najwyższy lub najniższy dozwolony stan dzwonu gazowego muszą, — jeżeli są jakieś — być tego rodzaju, by powstawanie iskier w lokalu przyrządu było wykluczone.

§ 34.

Naprawa przyrządu.

Naprawy, przy których posługiwać się trzeba plomieniami dmuchawkowymi lub innymi środkami pomocniczymi, które mogą wzniecenie ognia spowodować, można przedsiębrać tylko wtedy, gdy ruch zakładu zupełnie wstrzymany został a gaz

acetylenowy, w częściach naprawy wymagających ewentualnie zawarty wodą lub w inny nadający się sposób został wyparty. Przeszukiwanie miejsc nieszczelnych przy pomocy wolnych płomieni jest wzbronione.

§ 35.

Obsługa przyrządów.

Przyrządy wyrobu gazu acetylenowego obsługiwać mogą tylko osoby dorosłe, na które się spuścić można a które z urządzeniem i ruchem przyrządu są obznajomione.

§ 36.

Przyrządy przenośne.

Przyrządy wyrobu gazu acetylenowego, przy których tak generator jak i palnik są przenośne (lampy stołowe, wiszące, projekcyjne, latarnie rowerowe, lampki do lutowania, przyrządy do gotowania itp., tudzież wszystkie wyłącznie na wolnym powietrzu używane, stałe przyrządy (lampy przydrożne i ogrodowe itp.) są z pod postanowień tego rozporządzenia obowiązujących dla przyrządów oprócz §§ 26. 27 i 28, ustęp 1, wyjęte, jeżeli spotrzebowanie gazu nie wynosi więcej, jak 50 litrów na godzinę a całe napełnienie wapieniem nie więcej jak 1 kilogram.

b) Co do lokali dla przyrządów.

§ 37.

Wielkość, położenie i urządzenie.

Wszystkie lokale, gdzie się ustawia przyrządy do wyrobu gazu acetylenowego, muszą być takich rozmiarów a zwłaszcza tak jasne i wysokie, by przyrząd bez przeszkody można obsługiwać. Nie wolno ich do żadnego innego celu używać, jak do przechowywania karbidiu wapniowego (§ 3) i przetworów, potrzebnych do oczyszczania gazu acetylenowego.

Lokale te powinny mieć podłogę, nieprzepuszczającą wody, i światło dostateczne. Opalone być mają tylko parą lub gorącą wodą i nie mają zawierać żadnych palenisk i dymników. Należy się postarać o sztuczne oświetlenie lokalu dla przyrządów; światło umieszczone być musi zewnętrzny tylko, za zawsze szczelnie zamkniętą taflą szklaną (oknem), od uszkodzeń kratą z drutu zaopatrzoną; w tej samej ścianie, w której się znajduje to okno zamknięte nie śmie być żaden inny otwór — chyba, żeby to było bezwarunkowo potrzebne. Jeżeli gaz acetylenowy ma dostarczać oświetlenia sztucznego dla lokalu przyrządów, należy postarać się nadto o posilkowe oświetlenie w razie wypadku.

Drzwi lokali od przyrządów mają się otwierać na zewnątrz i nie mogą stać otworem.

W lokalach tych należy się postarać o dostateczną wentylację; wentyle mają być niezamykane i tak umieszczone, by gaz mógł bez niebezpieczeństw uchodzić nawet z najwyższej położonych punktów lokal. Zresztą do rur wentylacyjnych mają analogiczne zastosowanie postanowienia § 29., ustępu 2.

Na przypadek pożaru należy trzymać w lokalach przyrządów w pogotowiu dostateczną ilość piasku, popiołu, ziemi lub t. p.

Wstęp do hali przyrządów jest dla niepowołanych wzbroniony. Wchodzenie do tych lokal ze światłem, jakież palenie tytoniu i wszelka manipulacja z przedmiotami zapalnymi jest w nich zakazana. Na drzwiach wchodowych należy umieścić wyraźnie widzialny napis: „Zakład gazowo-acetylenowy! Obcym wstęp wzbroniony. Wszelka manipulacja ze światłem i przedmiotami zapalnymi tudzież palenie tytoniu jak najsuwiej wzbronione!“

§ 38.

Ustawianie przyrządów w domach mieszkalnych.

Przyrządy do gazu acetylenowego, obliczone na spotrzebowanie gazu w ilości do 300 litrów na godzinę, można także ustawiać w bocznych lub suterenowych lokalach budynków. W razie jednak użycia przyrządów do spotrzebowania gazu w ilości ponad 50 litrów na godzinę lub do napełniania karbidem ponad 1 kilogram, nie mogą te lokale znajdować się pod lokalami zamieszkanymi lub służącymi ludziom do stałego przebywania i muszą być od nich pełnymi murami oddzielone. Klatki schodowe i piwnice, tudzież lokal, w których stale ludzie przebywają, do ustawiania przyrządów służących do wytwarzania gazu acetylenowego używać nie wolno.

§ 39.

Ustawianie przyrządów w umyślnie do tego przeznaczonych budynkach.

Przyrządy gazu acetylenowego, obliczone na spotrzebowanie gazu w ilości większej ponad 300 litrów na godzinę, mogą być ustawiane tylko w budynku umyślnie na ten cel przeznaczonym. Budynek ten musi być od budynków mieszkalnych lub do stałego przebywania ludzi przeznaczonych, o ile one nie są od pierwszego murem ogniomodnym oddzielone, jakież od granic sąsiednich, co najmniej o 5 metrów oddalone, na zewnątrz od ognia zabezpieczony i opatrzony lekkim, wody nieprzepuszczającym dachem.

Jeżeli budynek oddalony jest przynajmniej o 10 metrów od innych mieszkalnych lub do stałego przebywania dla ludzi przeznaczonych budynków,

jakotęż od granic sąsiednich, natenczas zabezpieczenie od ognia nie jest wymagane.

§ 40.

Zakłady ze zbiornikiem gazu o więcej jak $8m^3$.

Zakłady gazu acetylenowego, w których używalna zawartość zbiornika gazu wynosi więcej jak 8 metrów sześciennych, stawiać należy tak, żeby przyczep w którym się gaz wytwarza i zbiornik gazu znajdowały się w zabudowaniach od siebie oddzielonych; zbiornik gazu może być umieszczony i pod górem niebem; musi być jednak ogrodzony, by niepowołani wstępnie nie mieli. Zakłady tego rozmiaru stać powinny w odległości przynajmniej 10 metrów od budynków mieszkalnych, lub ludziom do stałego przebywania służących, tudzież od granic sąsiednich, nadto winny być zaopatrzone w gromochrony.

§ 41.

Zachowanie się w razie niebezpieczenia stwa pożaru.

Gdy w pobliżu zakładu wybuchnie pożar, nie wolno zamykać głównego kurka przewodu gazu ruroowego (§ 43) dopóty, dopóki nie będzie zupełnej pewności pod tym względem, że nie ma już ludzi w tych zagrożonych lokalach, w których mieści się przewód rurowy.

§ 42.

Zawiadomienie straży pożarnej.

Pożarnej straży miejscowej należy podać do wiadomości, gdzie się znajdują w ruchu będące zakłady gazu acetylenowego.

c) Dla przewodów gazu acetylenowego.

§ 43.

Zastosowanie regulaminu gazowego. Próby manometru.

Do przewodów gazu acetylenowego stosują się w ogólności postanowienia regulaminu gazowego (rozporządzenie ministerialne z dnia 9. maja 1875, Dz. u. p. Nr. 76); dla prób manometrowych wziąć jednak należy za podstawę zamiast ciśnienia słupa wody o 237 milimetrach ciśnienie słupa wody o co najmniej 350 milimetrach a przy ciśnieniu przewodowem słupa wody ponad 117 milimetrów, przynajmniej potrójne ciśnienie przewodowe. Opadnięcie ciśnienia, które się przy tem okaże, nie powinno w czasie 5 minutowym wynosić więcej, jak 20 milimetrów słupa wody.

Istniejących już przewodów gazowych używać można do gazu acetylenowego tylko wtedy, jeżeli czynią zadość wspomnianej próbie manometrowej.

Wszystkie przewody gazu acetylenowego muszą być od przyrządu oddzielone kurkiem do zamknięcia (kurk głowny).

§ 44.

Materyał.

Na przewody gazu acetylenowego używać należy z reguły tylko żelaza i ołowiu, tego ostatniego jednak tylko wtedy, jeżeli przewody leżą zupełnie swobodnie i nie są wystawione na mechaniczne uszkodzenia.

Przewody rurowe mają być o ile możliwości niedostępne.

Metale, które się z gazem acetylenowym łączą w związki wybuchowe, zwłaszcza miedź, są od użycia przy przewodach gazu acetylenowego wykluczone. Aliażów miedzi (mosiądu, brązu itp.) można używać tylko do kurków, wentylów, zaśrubowań i podobnych części składowych a czysto je zawsze utrzymywać należy.

Węzłów gumowych wolno używać tylko do połączenia z lampami ruchomemi, przyrządami do gotowania itp. Każdy wąż musi się dać odgraniczyć bezpośrednio przed odgałęzieniem się jego od stałego przewodu, zapomocą umieszczonego w nim kurka i tak być przymocowany na obydwóch końcach, żeby usunięcie się jego było wykluczone.

d) Pozbywanie się pozostałości.

§ 45.

Doły składowe.

Pozostałości zawarte w przyrządach do wytwarzania gazu acetylenowego (wapno, woda acetylenowa, masa oczyszczająca itp.) usuwać należy w sposób nieszkodliwy.

Z przyrządów do spożycowania gazu aż do ilości 300 litrów na godzinę, można pozostałości po starannem wymieszaniu z wodą wrzucać także do dołów murowanych.

Na pozostałości z przyrządów do większego spożycowania gazu pozakładać należy osobne doły. Doły te mogą być otwarte, jeżeli mają należyté ogrodzenie, w przeciwnym razie muszą mieć mocne pokrywy i stosowne urządzenie do wiewietrzania.

C. Postanowienia karne i końcowe.

§ 46.

Przekroczenia.

Przekroczenia postanowień tego rozporządzenia karane będą — o ile nie podlegają powszechniej ustawie karnej, postanowieniom karnym ustawy

przemysłowej, powszechniej ustawy górniczej lub innych odnośnych ustaw — według rozporządzenia ministeryjnego z dnia 30. września 1857, Dz. u. p. Nr. 198. grzywnami w kwocie od 2 do 200 K lub aresztem od 6 godzin do dni 14.

§ 47.

Doświadczenie naukowe.

Przepisy dla wyrobu i użycia acetylu nie stosują się do naukowych doświadczeń w laboratoriach, zakładach badania itp.

§ 48.

Stosowanie przepisów w obrębie kolei żelaznych.

Do zakresu działania kolei żelaznych stosują się postanowienia niniejszego rozporządzenia o tyle, o ile nie odnoszą się do przedsiębiorstw przemysłowych (artykuł V, lit. l patentu obwieszczonego ustawą przemysłową z dnia 20. grudnia 1859, Dz. u. p. Nr. 227) i o ile osobne przepisy co do przewozu kolejami żelaznymi nie zawierają odmiennych zarządzeń. Postanowienia §§ów 1, 2, 4, 5 i 6 nie znajdują zastosowania do przejściowego składu karbido wapniowego w ruchu kolej żelaznych.

O ile ruch kolej żelaznych wchodzi w rachubę, powołana jest do przepisanych czynności urzędowych, w miejsce władz w §§ach 10, 12, 15 i 16 oznaczonych, władza nadzorcza kolej żelaznych (§ 8 obwieszczenia z dnia 19. stycznia 1896, Dz. u. p. Nr. 16), która w przypadkach, w których do wytwarzania zgęszczonego gazu acetylenowego lub ustawienia przyrządów do wyrobu gazu acetylenowego potrzebne jest osobne pozwolenie władz (§§ 10 i 12), winna przed wydaniem decyzyjnym porozumieć się z właściwą polityczną władzą krajową. Rzeczną władzą nadzorczą może poruczać wykonanie i naprawę przewodów gazu acetylenowego i ustawianie przyrządów do wyrobu gazu acetylenowego także takim odpowiednio ukwalifikowanym funkcjonariuszom kolejowym, którzy nie posiadają koncesji w § 14 niniejszego rozporządzenia przewidzianej.

§ 49.

Transport i użycie karbido wapniowego i acetylu w obrębie ruchu okrętowego.

Do transportu i użycia karbido wapniowego i acetylu w żegludze morskiej i lądowej postanowienia niniejszego rozporządzenia nie mają zastosowania.

§ 50.

Użycie karbido wapniowego i acetylu w górnictwie.

Jeżeli w jakiej kopalni zastrzeżonych minerałów urządza się po myśli § 131. powszechniej ustawy górniczej zakłady do wytwarzania i zużytkowania karbido wapniowego i acetylu na powierzchni a wymagane jest do tego wedle obowiązujących przepisów zezwolenie władz, należy się postarać u władzy politycznej o konsens na budowę przewidzianą w § 133 powszechniej ustawy górniczej; do zakładów tego rodzaju stosują się przepisy tego rozporządzenia z tym dodatkiem, że przy wszystkich czynnościach urzędowych władz politycznych należy działać w porozumieniu z właściwemi władzami górnictwem. O urządzeniu i puszczeniu w ruch takich zakładów ma posiadacz kopalni oznajmić władzy górniczej; do tej władzy należy w myśl § 220 i następnych paragrafów powszechniej ustawy górniczej nadzór ruchu, wykonanie przepisów niniejszego rozporządzenia i usuwanie ewentualnych nieprawidłowości.

Do wytwarzania i użytkowania karbido wapniowego i acetylu w kopalniach — pod powierzchnią — nie stosują się postanowienia niniejszego rozporządzenia; potrzebne środki ostrożności mają w nich władze górnicze przedsiębrać.

§ 51.

Rozporządzenie to nabiera mocy obowiązującej z dniem obwieszczenia.

Równocześnie przestaje obowiązywać rozporządzenie ministeryjne z dnia 14. listopada 1901, Dz. u. p. Nr. 184.

Wittek wlr.

Call wlr.

Bylandt wlr.

Buquoy wlr.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych

wychodzi nakładem c. k. Drukarni nadwornej i rządowej we Wiedniu, dzielnica I., Singerstraße I. 26, także w roku 1905 w języku niemieckim, czeskim, kroackim, polskim, rumuńskim, ruskim, słoweńskim i włoskim.

Prenumerata na cały rocznik 1905 każdego z tych ośmiu wydań Dziennika ustaw państwa, za którą poszczególne części wydaje się w miejscu lub posyła pocztą bezpłatnie, wynosi 8 K.

Prenumeruje się w Składzie c. k. Drukarni nadwornej i rządowej we Wiedniu, dzielnica I., Singerstraße I. 26, gdzie można kupować także pojedyncze roczniki i pojedyncze części Dziennika ustaw państwa.

Zamawiając jednak Dziennik ustaw państwa, trzeba równocześnie złożyć przypadającą kwotę pieniężną, gdyż Dziennik posyła się tylko tym, którzy prenumeratę z góry zapłacą.

Pojedyncze roczniki wydania niemieckiego dostać można:

Rocznik	1849 za . . . 4 K 20 h	Rocznik	1868 za . . . 4 K — h	Rocznik	1887 za . . . 5 K — h
" 1850 "	10 n 50 n	" 1869 "	6 n — n	" 1888 "	8 n 40 n
" 1851 "	2 n 60 n	" 1870 "	2 n 80 n	" 1889 "	6 n — n
" 1852 "	5 n 20 n	" 1871 "	4 n — n	" 1890 "	5 n 40 n
" 1853 "	6 n 30 n	" 1872 "	6 n 40 n	" 1891 "	6 n — n
" 1854 "	8 n 40 n	" 1873 "	6 n 60 n	" 1892 "	10 n — n
" 1855 "	4 n 70 n	" 1874 "	4 n 60 n	" 1893 "	6 n — n
" 1856 "	4 n 90 n	" 1875 "	4 n — n	" 1894 "	6 n — n
" 1857 "	5 n 70 n	" 1876 "	3 n — n	" 1895 "	7 n — n
" 1858 "	4 n 80 n	" 1877 "	2 n — n	" 1896 "	7 n — n
" 1859 "	4 n — n	" 1878 "	4 n 60 n	" 1897 "	15 n — n
" 1860 "	3 n 40 n	" 1879 "	4 n 60 n	" 1898 "	6 n — n
" 1861 "	3 n — n	" 1880 "	4 n 40 n	" 1899 "	10 n — n
" 1862 "	2 n 80 n	" 1881 "	4 n 40 n	" 1900 "	7 n — n
" 1863 "	2 n 80 n	" 1882 "	6 n — n	" 1901 "	6 n — n
" 1864 "	2 n 80 n	" 1883 "	5 n — n	" 1902 "	7 n 50 n
" 1865 "	4 n — n	" 1884 "	5 n — n	" 1903 "	9 n — n
" 1866 "	4 n 40 n	" 1885 "	3 n 60 n	" 1904 "	5 n — n
" 1867 "	4 n — n	" 1886 "	4 n 60 n		

Roczniki wydań w innych siedmiu językach od r. 1870 począwszy dostać można po tej samej cenie co wydanie niemieckie.

W razie nabycia co najmniej 10ciu dowolnych kompletnych roczników Dziennika ustaw państwa naraz przyznaje się opust 20%, wrazie nabycia co najmniej 25 dowolnych kompletnych roczników Dziennika ustaw państwa naraz, opust 25%, a w razie nabycia co najmniej 35 dowolnych kompletnych roczników Dziennika ustaw państwa naraz, opust 30%.

NB. Egzemplarze Dziennika ustaw państwa, które zginęły lub doszły niezupełne, reklamować należy najpóźniej w przeciągu czterech tygodni wprost w c. k. Drukarni nadwornej i rządowej we Wiedniu, dzielnica III, Rennweg 1. 16.

Po upływie tego terminu można pojedyncze części Dziennika ustaw państwa dostać tylko za opłatą ceny handlowej ($\frac{1}{4}$ arkusza = 2 strony za 2 h).

Ponieważ wszystkie roczniki wydania niemieckiego od roku 1849 i wszystkie roczniki wydań w innych siedmiu językach od roku 1870 są całkowicie uzupełnione, przeto można nabyć w c. k. Drukarni nadwornej i rządowej nie tylko każdy pojedynczy rocznik po cenie wyżej podanej, lecz nawet każdą z osobna część wszystkich tych roczników po cenie handlowej ($\frac{1}{4}$ arkusza = 2 strony za 2 h); tym sposobem umożliwione zostało uzupełnienie niekompletnych roczników i zestawienie pojedynczych części podług materyi.